

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 68 0 Rs 040884 18 Rev
Sarajevo, 07.02.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Radenka Blagojevića, kao predsjednika vijeća, Mirjane Dević i Mustafe Šabića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.P. iz L., koga zastupa punomoćnik G.B., advokat iz L., protiv tužene ... županija ..., škola ..., koju zastupa zakonski zastupnik direktor i ..., radi utvrđivanja diskriminacije, vs. 500,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Livnu broj: 68 0 Rs 040884 17 Rsž od 26.09.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 07.02.2019. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka nastalih u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Livnu broj: 68 0 Rs 040884 17 Rs od 18.05.2017. godine odlučeno je:

I – Utvrđuje se da je S.P. sin A. iz L. diskriminiran u ostvarivanju svojih prava na rad, pa se poništava kao nezakonita obavijest tužene broj: ... od ... godine, o prijemu u radni odnos učitelja matematike M.S. iz L., pa je tužena dužna tužitelju naknaditi štetu u vidu isplate naknade, na ime primanja plaće od podnošenja tužbe ... godine do ... godine, u visini plaće učitelja matematike, sa punom nastavnom normom, a sve u roku od 15 dana po pravomoćnosti presude I pod prijetnjom ovrhe.

II – Dužna je tužena naknaditi troškove parničnog postupka tužitelju u iznosu od 720,00 KM, a sve u roku od 15 dana po pravomoćnosti presude I pod prijetnjom ovrhe.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Livnu broj: 68 0 Rs 040884 17 Rsž od 26.09.2018. godine donesena je odluka koja glasi:

I Žalba se uvažava i prvostepena presuda pod tačkom I i II dispozitiva prvostepene presude kojom se utvrđuje da je S.P. sin A. iz L. diskriminiran u ostvarivanju svojih prava na rad, pa se poništava kao nezakonita obavijest tužene broj: ... od ... godine, o prijemu u radni odnos učitelja matematike M.S. iz L., te da je dužna tužena tužitelju naknaditi štetu u vidu isplate naknade, na ime primanja plaće od podnošenja tužbe ... godine do ... godine, u visini plaće učitelja matematike, sa punom nastavnom normom, kao i da je dužna tužena naknaditi troškove parničnog postupka, tužitelju u iznosu od 720,00 KM, sve u roku od 15 dana po pravomoćnosti presude i prijetnjom izvršenja, se PREINAČAVA tako da se taj tužbeni zahtjev tužitelja odbija u cijelosti kao neosnovan.

II. Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Protiv drugostepene presude tužitelj je blagovremeno izjavio reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da ovaj sud usvoji reviziju i pobijanu presudu preinači tako što će odbiti žalbu tužene i prvostepenu presudu potvrdi, uz naknadu troškova cijelog parničnog postupka.

Tužena nije podnijela odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku „Službene novine F BiH” br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Iako revident drugostepenu presudu pobija i zbog povrede odredaba parničnog postupka (član 240. stav 1. tačka 1. ZPP) u obrazloženju revizije ne navodi u čemu se ogleda taj revizijski razlog.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Posebno anti-diskriminacijskom tužbom tužitelj traži zaštitu od diskriminacije od strane tuženog.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepenih sudova, za koja je vezan revizijski sud, proizilazi: da je tužena raspisala natječaj za upražnjeno radno mjesto između ostalih i za učitelja matematike na određeno i puno radno vrijeme do kraja nastavne ... godinu dana ... godine, da je tokom postupka utvrđeno da nijedan od učesnika natječaja nije ispunjavao

uvjete natječaja u skladu sa Pravilnikom o stručnoj i pedagoškoj spremi učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu, da je tužena dana ... godine poslala obavijest tužitelju kao učesniku natječaja da je za radno mjesto učitelja matematike izabrana M.S. iz L. stručna prvostupnica elektrotehnike, da je tužitelj podnio prigovor na obavijest, da je Školski odbor tužene na sjednici održanoj dana ... godine razmatrao prigovor tužitelja i isti je odbačen kao neosnovan, da je po nalogu ministra za inspekcijski nadzor, izvršen nadzor ... godine kod tužene, a po zahtjevu tužitelja i da je utvrđeno da nijedan od prijavljenih kandidata na natječaj od ... godine za radno mjesto nastavnika matematike ne ispunjava uvjete utvrđene zakonom ili drugim propisima za obavljanje poslova nastavnika matematike u osnovnoj školi, tako da sa istim nije se mogao sklopiti Ugovor o radu.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je u cijelosti usvojio tužbeni zahtjev u skladu sa članom 15. Zakona o zabrani diskriminacije BiH, našavši da tužena izvedenim dokazima nije dokazala da se nije ponašala kroz opisane i preduzete radnje u odnosu na tužitelja na diskriminirajući način, te da je u konkretnom slučaju utvrđeno da je postupcima i radnjama ravnateljice tužene došlo do kršenja principa zabrane diskriminacije prema tužitelju, da je izborom drugog kandidata, M.S. na radno mjesto nastavnika matematike tužitelj dovedena u nepovoljniji položaj, budući da je izabran kandidat koji ne ispunjava uvjete za to radno mjesto.

Odlučujući o žalbi tužene drugostepeni sud je žalbu uvažio i prvostepenu presudu preinačio tako da je u cijelosti odbio tužbeni zahtjev budući da je utvrđeno da nijedan od kandidata ne ispunjava uvjete natječaja i da je zbog hitnosti postupka temeljem čl. 67. Zakona o osnovnom školstvu ... i čl. 88 Statuta škole- izmjena i dopuna Statuta br. 04/I-38-171/16 na prijedlog ravnateljice škole Školski odbor donio odluku o prijemu M.S., te da u toj situaciji nema diskriminacije u smislu odredbe čl. 8. Zakona o radu F BiH, (Sl. novine F BiH br. 26/16), koji je na snazi od 12.04.2016.godine i koji se primjenjuje u ovoj pravnoj stvari, kao što je nema (diskriminacije) prema tužitelju niti prema odredbi iz čl. 2. Zakona o zabrani diskriminacije BiH, kao i da tužitelju ne pripada pravo na naknadu štete u vidu isplate naknade na ime plaća jer se plaća vezuje za stvarno obavljene rad a što u konkretnom nije slučaj.

Ovakav pravni zaključak drugostepenog suda, po ocjeni ovog suda, zasnovan je na pravilnoj primjeni materijalnog prava.

Prema odredbama člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16 -dalje ZZD) diskriminacija je definisana kao svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili

pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekala, veze sa nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, polnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života.

Pod isključivanjem se podrazumijeva da je određenoj grupi onemogućen pristup određenim pravima i slobodama, a drugima nije, ograničavanje znači da je određenoj grupi osoba, zbog njihovih karakteristika, uživanje određenih prava i sloboda omogućeno ali sa ograničenjem, ne u istoj mjeri kao ostalim, dok davanje prednosti je situacija u kojoj je jedna grupa u povlaštenoj poziciji, iako za to nema zakonskih uvjeta. Osnovni elementi diskriminacije su različiti i nepovoljan tretman pojedinca koji je rezultat državnih mjera kojim se zahtjeva određeno pojašnjenje, nameću ili negiraju određene kvalifikacije, daju ili negiraju mogućnosti i uporednih grupa osoba koje su u istoj ili sličnoj situaciji tretirane povoljnije, odnosno poređenje sa drugim osobama koje se nalaze u istoj ili sličnoj situaciji, a koja je znatno povoljnija za te osobe spram onoga što uživa diskriminirani.

Kod dokazivanja postojanja diskriminacije postoji princip podjele tereta dokazivanja između tužitelja i tuženog. Obaveza tužitelja, žrtve diskriminacije je da dokaže činjenice na osnovu kojih se može zaključiti da je došlo do diskriminacije, odnosno, mora dokazati da je došlo do različitog tretmana, dok tužena, lice za koje se tvrdi da je izvršilo diskriminaciju može pobiti postojanje iste na dva načina i to da tužitelj nije u istoj ili sličnoj situaciji sa osobom sa kojom se poredi i da se različit tretman ne zasniva na osnovu za koji se tvrdi da se zasniva.

Iz navedenog proizilazi da je tužitelj kao žrtva eventualne diskriminacije bio u obavezi da uvjeri sud da je tužena izvršila radnju zbog koje je protiv nje podnesena tužba i učini vjerovatnim da ne donošenjem sporne Odluke o izboru kandidata, predstavlja akt direktne ili indirektno diskriminacije. Na tužitelju je ležao teret dokazivanja da postoje određene činjenice na kojima se može utemeljiti presumpcija o postojanju izravne ili posredne diskriminacije na koji je način došlo do povrede jednakog postupanja. Nakon toga teret dokaza je na tuženoj koja mora dokazati da nije došlo do povrede načela jednakog postupanja.

Suprotno tvrdnjama revidenta, osnovom izvedenih dokaza tužena je dokazala da nije bilo različitog ili nepovoljnog tretmana tužitelja kod izbora kandidata za radno mjesto nastavnika matematike, kao i da je Školski odbor tužene kod donošenja odluka o prijemu M.S. na radno

mjesto nastavnika matematike na određeno vrijeme, postupio u skladu sa ovlaštenjima koja proizilaze iz Zakona o osnovnom školstvu ... i Statuta škole- izmjena i dopuna Statuta br. 04/I-38-171/16, kao i da je postupanje tužene bilo opravdano sa stanovišta njenih općih interesa iz razloga jer nastava ne trpi odgađanja, da suprotno tome tužitelj nije dokazao da je došlo do različitog tretmana odnosno do diskriminacije, jer činjenica da tužena nije izabrala tužitelja za radno mjesto nastavnika matematike, po shvaćanju i ovog suda, nije dokaz da je tužena postupajući na taj način povrijedila njegova prava budući da tužitelj nije ispunjavao uvjete propisane zakonom, zbog čega tužitelju ne pripada pravo na zaštitu u smislu odredbe člana 12. ZZD.

Iz navedenih razloga ovaj sud prihvaćajući u svemu pravilne i potpune razloge drugostepenog suda o neosnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja, nalazeći da su sve revizijske tvrdnje tužitelja koje se odnose na pogrešnu primjenu materijalnog prava lišene valjanog pravnog osnova, pa ih kao takve i odbija.

Ostali revizijski prigovori nisu od odlučnog značenja sa aspekta predmeta spora (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP), pa ih sud kao takve nije posebno obrazlagao.

Kako ne stoje revizijski razlozi, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je primjenom odredbe člana 248. reviziju tužitelja valjalo odbiti.

Neosnovan je zahtjev tužitelja za naknadu troškova u povodu revizije u iznosu od 720,00 KM (troškovi za sastav revizije), jer u revizijskom postupku nije uspio, pa je primjenom odredbe iz čl. 397. st. 1. u vezi čl. 387. stav 1. ZPP valjalo odlučiti kao u drugom stavu izreke ove presude.

Predsjednik vijeća
Radenko Blagojević, s.r.